

стабілізацію реального сектора економіки, в той час як суворе таргетування інфляції має на меті тільки усталеність макроекономічної динаміки цін безвідносно до подій у реальному секторі. Центральні банки усіх 26 країн, що запровадили інфляційне таргетування, на практиці дотримувались, здебільшого, його першої моделі, адже, вгамовуючи інфляцію, грошово-кредитна політика не може не позначитися на довгостроковому рівні використання виробничих ресурсів реальною економікою.

Через часові лаги між дією монетарної політики та її впливом на інфляцію і реальне виробництво, гнучке таргетування інфляції є більш ефективним, якщо воно спирається на два прогнози – прогноз інфляції та прогноз розвитку реального сектора економіки. Таким чином, гнучке інфляційне таргетування може бути описане як “націлювання на два прогнози”: центральний банк обирає політичний курс таким, щоб прогнози інфляції та використання ресурсів одночасно виглядали задовільно, тобто тяжіли до природного рівня.

Тому безпосередніми причинами сучасної кризи можна вважати сформовані на час її початку макроекономічні умови (низькі світові реальні ставки процента, заспокійливий вплив багаторічного сталого зростання та помірної інфляції), потужні стимули до активності на фінансових ринках через зниження фінансового левериджу, провали регуляторної і наглядової політики (щоправда, за неї часто відповідали самі центральні банки), проблеми в поінформованості регуляторних органів про можливі системні ризики та деякі конкретні обставини в тих чи інших країнах, наприклад, ейфорична житлова політика у США.

Загалом же з погляду більшості аналітиків грошово-кредитна політика справила стабілізуючий вплив на інфляцію і реальний випуск в період особливо різких збурень. Середньострокові інфляційні очікування, усталені завдяки запровадженню в багатьох країнах режиму інфляційного таргетування, одночасно сприяли протистоянню кризі і стабілізації реальної економіки.

*С. Ф. Смерічевський, д-р екон. наук, проф., О. І. Клімова, аспірант,
Донецький державний університет управління*

ВИЗНАЧЕННЯ СТІЙКОСТІ КОМЕРЦІЙНОГО БАНКУ ЯК ГОЛОВНОГО ЧИННИКА ЙОГО ДІЯЛЬНОСТІ

Найважливішою складовою діяльності комерційного банку є його вплив на стійкість банківської системи у цілому. Це предмет державного регулювання, контролю та нагляду за діяльністю банків в усьому світі. Питання стійкості комерційного банку слід розглядати з точки зору банку, що має усі ознаки відкритої системи – впорядкованої, такої, що самостабілізується й самоорганізується, цілісності.

Стійкість в економічному аналізі традиційно визначається через систему кількісних та якісних показників, що описують структуру капіталу комерційної організації, ступінь концентрації її власного й позикового капіталу, фінансовий важіль, достатність фінансування активів з різною ліквідністю джерелами різного терміну й ступеня постійності.

Категорія стійкості для банку має кілька аспектів, що пояснюється різницею інтересів груп користувачів інформації про діяльність банку. З позиції клієнтів і вкладників стійкий банк асоціюється з упевненістю в тому, що банк виконає взяті на себе зобов'язання. Дещо інші відтінки має поняття стійкості з позиції самого банку. Однак і тут не все однозначно. Наприклад, акціонери банку, інвестуючи у банківську діяльність свої капітали, вважають, що банк стане прибутковим місцем розміщення капіталу, що саме тут буде отримано прибуток, рівнозначний прибутку від вкладень в інші сектори економіки. У цілому вони зацікавлені у достатньому доході на свій капітал. Є своя позиція й у співробітників банку, які зацікавлені у безперервності роботи у даній кредитній установі, а, отже, і в отриманні високої заробітної плати. На їхню думку, стійкий банк – це такий, який дає їм упевненість у добре оплачуваному працевлаштуванні.

Стійкість комерційного банку визначається через систему показників, що описують: якість активів банку; якість ресурсної бази; якість банківських продуктів і послуг; рентабельність діяльності банку; управління ризиками; якість менеджменту банку.

У теорії та практиці банківського менеджменту традиційно виділяють такі найважливіші напрями аналізу стійкості комерційного банку:

- ліквідність;
- платоспроможність;
- грошові потоки;
- прибутковість окремих операцій і послуг;
- достатність капіталу.

При цьому в українському контексті прийнято пов'язувати ці напрями аналізу з напрямками державного контролю й нагляду з боку НБУ.

Аналіз супроводжується виділенням низки якісних і кількісних показників. Інформація про рівень цих показників доступна у режимі реального часу, накопичується та узагальнюється за будь-який період роботи банку, від кількох днів до кількох місяців або років. Інформаційна база аналізу передбачає можливість проведення будь-якого виду аналізу – ретроспективного, оперативного, перспективного, стратегічного.

До чинників, що справляють негативний вплив на стійкість комерційних банків в Україні, слід віднести:

- 1) тривалий цілеспрямований підрив їх ділової репутації;
- 2) надання клієнтами недостовірної інформації;
- 3) неповернення виданих кредитів, правову неврегульованість цієї проблеми у сфері банківської діяльності;
- 4) недосконалу оцінку кредитних ризиків;
- 5) відсутність систематизованих даних про несумлінних позичальників;
- 6) витік конфіденційної інформації;
- 7) недосконалість структур, що забезпечують внутрішню та зовнішню безпеку банківських установ.

***Н. В. Ткаченко, д-р екон. наук, доц.,**
Черкаський інститут банківської справи
Університету банківської справи НБУ*

ДО ПИТАННЯ УПРАВЛІННЯ КРЕДИТНИМИ РИЗИКАМИ В БАНКІВСЬКИХ УСТАНОВАХ

Незважаючи на те, що останнім часом спостерігаються ознаки стабілізації, все ж таки фінансовий сектор України є досить слабким. З одного боку, поліпшення показників ліквідності і приплив роздрібних депозитів в результаті відновлення довіри клієнтів сприяють поступовому відновленню банків. З іншого боку, в банківській системі спостерігається все ще велика частка проблемних кредитів, для врегулювання яких потрібен тривалий час, тоді як зростання кредитування поновлюється повільними темпами. Останнє зумовлене складною ситуацією в ряді галузей, що стримує платоспроможний попит на банківське кредитування і негативно впливає на якість доходних активів банків. Так, у I кварталі 2012 року обсяг проблемних кредитів збільшився порівняно з I кварталом 2011 року, а рівень сформованих резервів перевищує обсяг простроченої заборгованості по кредитах практично на 43 %. Така ситуація є результатом збереження посиленних, в період кризи, вимог до кредитоспроможності позичальників, однак також може свідчити про наявність на балансах банків значного обсягу потенційно проблемних кредитів. Станом на 01.04.2012 обсяг простроченої заборгованості по кредитах склав 79 794 млн. грн., що на 502 млн. грн. перевищує аналогічний показник на початок поточного року.

До речі, галузями, що генерували найвищий рівень простроченої заборгованості, виявилися будівництво, торгівля, переробна промисловість та сільське господарство.

В ситуації, що склалася з проблемною заборгованістю частково винні самі банки, оскільки, бажаючи збільшити кредитний портфель, вони не приділяли належної уваги управлінню ризиками. Більшість